

fælde hvor børnefilmnævnets indstilling og f. eks. filmfondsbestyrelsens vedtagelser strider mod hinanden er ikke utænkelige, blandt andet fordi der ikke er skabt klarhed over, hvor langt de to instansers interesser forløber parallelt. Børnefilmnævnet ønsker derfor en afklaring i den kommende filmlov svarende til præciseringen af biografrådets og filmrådets kompetence.

Børnefilmnævnet har fundet det uhensigtsmæssigt, at det nuværende lovmønster for filmproduktion i bedste fald tildeler nævnet en godkendende eller afvisende rolle, mens dets muligheder er små for reelt at fremme produktionen af gode børnefilm som igangsætter, koordinator eller konsultativt organ.

Under et samråd med ministeren fornylig aftaltes det, at nævnet snarest skulle fremkomme med mere præcise forslag til en fremtidig ordning. Med henblik herpå stiller børnefilmnævnet store forventninger til et fællesmøde, som formanden for kortfilmrådet i april har fremsat forslag om. Børnefilmnævnet tilsluttede sig umiddelbart tanken og anmodede om, at man snarest samlede de instanser, som er involveret i den offentlige børnefilmpolitik: Børnefilmnævnet, Danmarks Radio børne- og ungdomsafdeling, Filmfonden, Kortfilmrådet og Statens Filmcentral. Nævnet håber, at det gennem drøftelser mellem disse parter vil være muligt at nå frem til en fælles holdning og udforme konkrete forslag til den kommende lov, der kan medføre en afgørende forbedring i børnefilmsituationen. Der hersker stor mangel på gode børnefilm – både til biografernes repertoire og til de forskellige former for ikke-kommercielle forevisninger. I nævnet er repræsenteret sagkundskab og aktiv interesse for spørgsmålet, og det må undersøges, hvordan der mere direkte kan trækkes på denne arbejdskraft både til fremskaffelse af udenlandske børnefilm og til ophjælpning af en produktion af danske kvalitetsfilm for børn.

Oppositionen:

Regeringens forslag til revision af filmloven må formodes at ville basere sig på visse principper som findes i det materiale, man her har indhentet hos de forskellige relevante institutioner.

Det endelige forslag kender vi af gode grunde endnu ikke, men for ligesom at foregribe den debat, der vil finde sted på Christiansborg, bringer vi her nogle af de ideer som oppositionen vil forhandle på. (Ved en beklagelig redaktionel misforståelse er det ikke lykkedes, at få Socialistisk Folkeparti med i denne sammenhæng.)

Socialdemokratiet:

Ændring af Filmfonden

Af Niels Matthiasen, MF

Loven om film og biografer skal til fornyelse i den kommende folketingssamling, og allerede nu er diskussionen begyndt om, hvilke ændringer, der skal ske i forbindelse med loven.

I sommeren 1969 vedtog Socialdemokratiet et arbejdsprogram, i hvilket filmen har sit særlige afsnit. Stort set må dette være retningsgivende for, hvilke ønsker Socialdemokratiet har ved filmlovens revision.

Det er imidlertid min fornemmelse, at der i forbindelse med film i videste forstand er en udvikling i gang, hvor en række tilvante begreber vil blive afgørende ændret. Ved en revision af den gældende filmlov, er det min opfattelse, at man bør søge at udvide filmbegrebet således, at det kommer til at omfatte alle visuelle og audiovisuelle kunstarter.

Først og fremmest er det nødvendigt at se på filmproduktionen under ét. Den almindelige filmproduktion, som er

beregnet til biografdistribution, er i de senere år gået tilbage på bekostning af TV. I fremtiden vil vægten komme til at ligge på en filmproduktion, som enten udelukkende skabes for TV eller til TV og som almindelig filmdistribution. Dette vil betyde en ændring i en lang række tilvante forestillinger og vil kunne få afgørende indflydelse på en ny filmlov i det øjeblik, man anerkender tankegangen.

Filmskolens hidtidige arbejdsgrundlag må udvides, og det vil betyde et langt stærkere samarbejde mellem teater og film om skuespilleruddannelsen. Det har måske været en væsentlig mangel, at filmuddannelsen i alt for høj grad har specialiseret sig. Man har ikke i Danmark som på adskillige film-skoler i udlandet etableret en fælles uddannelse for alle, der er involveret i filmproduktion, det være sig ikke bare instruktører og skuespillere men alle former for medarbejdere, som står bag den færdige film.

Det vil ikke være nogen overraskelse, at et andet væsentligt spørgsmål ved lovens revision vil blive filmfondens placering i fremtiden. Der er næppe nogen tvivl om, at filmfonden i dens nuværende form bør ændres på baggrund af de hidtidige erfaringer. Selv om fonden i vidt omfang har virket efter sin hensigt, og man har kunnet konstatere et stigende kunstnerisk niveau efter at den nuværende filmstøtteordning er oprettet, må det erkendes, at de rent kommercielle interesser i branchen fortsat har domineret dansk film.

Spørgsmålet er, om man ikke samtidig med, at man indfører en tabsudligning for kunstnerisk værdifulde film eller for bemærkelsesværdig gode intentioner, bør lade finansieringen heraf ske over skatterne, således at der under kulturministeriet optages et bestemt beløb på finansloven på grundlag af en indstilling fra filmfonden. Dennes styrelse må naturligvis sikres uafhængighed af brancheinteresser, og den må støttes af en række rådgivende underudvalg, hvis funktionstid må begrænses til 2 eller 3 år i lighed med statens kunstfond. Medlemmer af disse udvalg må i denne periode ikke selv være beskæftiget med filmproduktion.

Fonden bør også have mulighed for at optræde som selvstændig producent, således at det sikres, at gode intentioner eller noget talent ikke spildes, fordi produktionsmuligheder mangler.

Nogle vil måske frygte, at det private initiativ vil blive knust under statens. Indtil nu har der dog oftest mere været tale om, at det private initiativ har været erstattet af det tilfældige initiativ, så ulykken var vel til at bære.

Meningen er imidlertid ikke, at staten skal dirigere eller bestemme, men den skal skabe muligheden for den kunstneriske udfoldelse, som ikke findes på et privat monopoliseret filmmarked.

Socialdemokratiets kulturudvalg:

Fri næring, biografstøtte, filmklubstøtte, maskinstation og fjernelse af brancherepræsentanter

1. Den gældende lov om film og biografer har som grundsynspunkt at filmkunsten er en så væsentlig bestanddel af vort kulturliv, at det er en opgave for samfundet at skabe forudsætninger for, at filmkunsten kan udfolde sig. Det gælder både, når det drejer sig om filmproduktion og formidling af film som kunstart. Når loven tagés op til revision, bør den ændres i overensstemmelse

- med de erfaringer, man har indvundet i perioden siden dens vedtagelse i 1964.
2. Der bør ved denne lejlighed tages skridt til at ændre det hidtil gældende bevillingssystem, der må erstattes med fri næring, men således, at såvel åbne som skjulte kædedannelser undgås. Ved overgangen bør der tages rimeligt hensyn til de nuværende bevillingshavere.
 3. Den voksende interesse for filmen (såvel spille- som kortfilm) som kunstart har skabt et nyt behov for mini-biografer, der har bedre mulighed for forevisning af utraditionelle film. Det må være naturligt at udbygge den eksisterende biografstøtte med henblik herpå. Der bør etableres mulighed for oprettelse af publikumsorganisationer på filmens område.
 4. Også på andre punkter må formidlingen af film som kunstart kunne støttes. Herunder må udbygningen af filmmuseet og Statens Filmcentrals arbejde fremmes, ligesom filmklubarbejde og anden form for offentlig interesse for filmen må stimuleres.
 5. På produktionsområdet bør den eksisterende ordning udbygges med en form for støtte, der tager hensyn til det tab, producenten har haft på en kunstnerisk værdifuld film. Til gengæld foreslås det nugældende system med uddeling af kvalitetsbidrag (præmier) afskaffet. En sådan ændring må forventes yderligere at stimulere producenterne til at give plads for eksperimenter og nyskabelser indenfor spillefilmproduktion. Der bør derudover gives filmfonden mulighed for i særlige tilfælde at påtage sig opgaven som egentlig medproducent.
 6. Mere end nogensinde er filmproduktion afhængig af kostbart og kompliceret teknisk udstyr. Det må derfor anbefales, at der – under hensyn til de eksisterende anlæg – for filmfondens midler etableres fællesanlæg, hvorfra apparatur og andre produktionsmidler kan stilles til rådighed på lejebasis. Endvidere bør en koordinering af produktionsmæssige fællesinteresser stimuleres.
 7. Gennem filmfondens virksomhed er interessen for dansk film i udlandet fremmet. Det må være naturligt, særligt med henblik på at skabe et internationalt marked for dansk film, at udbygge denne virksomhed ved oprettelsen af et egentligt eksportorgan for dansk film.
 8. En tilnærmelse mellem de to medier – spillefilm og TV – også på det produktionsmæssige område bør fremskyndes, blandt andet i form af samproduktioner.
 9. Kortfilmens status som selvstændig kunstart bør fastholdes. Udviklingen af en produktion af kortfilm, hvor filmkunstnere får lejlighed til at udtrykke meninger i et personligt engagement, bør stimuleres – også i form af en workshop-ordning, der ligger udenfor de almindelige produktionskanaler.
 10. Filmskolen skal videreføres på sit oprindelige kommissorium, som sigter på at give en grundig, professionel uddannelse af instruktører, fotografer, tonemestre m. v. og giver mulighed for udfoldelse af elevernes individuelle trang til udfoldelse af deres talent.
- Der bør tilstræbes en demokratisk samarbejdsform mellem skolens ansvarlige ledelse, lærere og elever, ligesom skolen må sikres mod at blive domineret af særinteresser.
- Der bør sigtes imod en koordinering af uddannelsen indenfor film og TV.
11. Under den nugældende lov har en lang række brancheorganisationer og faglige foreninger ret til at indstille medlemmer, der af ministeren for kulturelle anliggender beskikkes til biografråd, filmråd, fondsbestyrelse m. v. Dette system rejser med rette eller urette mistanke om disse organers upartiskhed, og det er i den offentlige debat fremført, at branchemæssige og gruppeegoistiske hensyn øver indflydelse på områder, hvor de kunstneriske og samfundsmæssige interesser burde være de afgørende. For at fjerne grundlaget for en sådan kritik foreslås det, at de nævnte organer kommer til at bestå af »sagkyndige personer«, der uden indstilling af brancheorganisationer beskikkes af ministeren. Ved at lade halvdelen af medlemmerne afgå hvert andet år og ved at fastslå, at umiddelbar genbeskikkelse ikke kan finde sted, sikres en passende fornyelse, uden at kontinuiteten anfægtes.

Venstresocialisterne:

Selvejende produktions- og distributionsselskaber med fuld underskudsdekning

Af Erik Sigsgaard, MF

Skal filmens forhold virkelig forbedres, er radikale ændringer nødvendige. Profit og profitmotiver må ud af denne sektor som drivkraft og bevæggrunde.

Jeg er tilbøjelig til at mene, at den offentlige støtte til private producenter helt bør ophøre. Der kunne sættes et eller flere statslige produktionselskaber i stedet, men det er nok bedre, at filmarbejderne opretter egne produktionselskaber, der bør være selvejende institutioner. Derved undgås statskontrol og -dirigering. Staten må yde selskaberne fuld underskudsdekning (systemet kendes fra en række uddannelsesinstitutioner) og må til gengæld have indseende med regnskabsforhold, lønninger m. v.

Filmarbejdernes produktionselskaber må ledes af folk, valgt af filmarbejderne for få år ad gangen.

Filmarbejdernes produktionselskab(er) må stille tilstrækkelige produktionsfaciliteter til rådighed såvel i København som i Århus og evt. Odense.

Filmene må ikke afsendes fra andre kunstarter. En flok billedkunstnere og teaterfolk prøver for tiden at skaffe et hus på 2.000 kvm. etageareal i København, hvor forfatterne kan få udgivet deres bøger ukommercielt, hvor filmarbejderne kan lave deres film uden om produktionselskaberne, og hvor musikere, skuespillere, filmfolk og mange andre kan uddanne sig og udvikle sig. Et åbent kunstens hus. Det arbejde må støttes.

Private selskabers filmimport bør nok ikke mere støttes. Derimod bør et selvejende importselskab dannes af filmarbejderne, filmkritikerne, publikumsorganisationer, filmskolen og de biografdirektører, der vil vise kvalitetsfilm. Udvælgelsen kunne foretages af et valgt hold filmkritikere. Selskabet skulle som produktionselskaberne have fuld underskudsdekning fra staten. Filmkredse og biografdirektører skulle desuden kunne søge om støtte til import af ønskede film udover dem, importselskabet tilbyder.

Først og fremmest gennem økonomisk støtte bør der animeres til oprettelse af filmkredse lokalt. Sådanne kredse bør kunne oprette biografer eller overtage bestående biografer. De må være åbne for alle interesserede. Deres hovedopgave må være at varetage den overordnede ledelse af biografen, herunder valg af daglig leder og fastlæggelse af retningslinjer for repertoirevalg. Regnskaberne – såvel som regnskaberne for de ovennævnte selskaber – bør være offentlige.

Der bør opmuntres til dannelse af abonnementsforeninger, der kan tilbyde et samlet antal billetter fx. til halv pris. Stat og kommuner deler det nødvendige tilskud til nedsættelse af billetpriserne.

En særlig kraftig støtte bør ydes til produktion, import og fremvisning af kvalitetsbørnefilm.

Billetafgiften bør afskaffes. Filmstøtten bør selvfølgelig finansieres over den direkte statsskat ligesom tilskuddet til hospitaler, biblioteker og alt muligt andet.

Dette var en vag skitse til en ny filmpolitik, hvis sigte er at afkommercialisere filmen og lægge næsten hele magten hos de interesserede filmarbejdere og publikummere.

Mente de andre partier noget med al snakken om demokrati og kulturen, ville noget i stil med ovenstående kunne gennemføres. Men de fleste af dem støtter profit og spekula-